

Výsledky bádání kronikáře Jiřího Krále
o Františku Bělském a původu semčické divadelní
opony.

Návštěva v České Třebové.

František Bělský, nar. 12. 8. 1884 v Kosmonosích zemřel 16. 1. 1968 v Kosmonosích. Namaloval oponu semčickým ochotníkům objednávkou pana Stehlíka v roce 1922.

Na oponě jsou různé postavy, o kterých se tvrdí, že jsou to místní občané Josef Svárovský, Marie Králová rot. Dvořáková a pod.

Podle informace v nějaké knihovně pražské, zjistila Věra Dubová, že hlavním působištěm Františka Bělského byla Česká Třebová. Zde maloval a pořádal výstavy při různých příležitostech a hlavně působil na škole ve zdejší městi. Při návštěvě České Třebové jsem navštívil budovu tamního gymnázia, kde měl jmenovaný učit. Před budovou jsem se sešel s neznámým občanem, který mi řekl, že malíř už není živ, ale v Brně působí jeho syn na konzervatoři, kde vyučuje hře na varhany, prot protože jeho známá se zde u něho učila. V budově školy jsem pak při různých dotazech u učitelů a žáků byl doporučen jedné profesorce, která byla organizátorkou sjezdu učitelů a školáků této školy asi před dvěma léty. Tato vyučovala a tak jsem byl nucen čekat na ni. Při setkání mě ihned doporučila na adresu bývalého učitele v této budově jménem Miroslav Chudý, který s profesorem a malířem Bělským osobně kamarádil a maloval. Vyhledal jsem jmenovaného a v bytě vyslechl vzpomínky na Františka Bělského. Učil zde v budově nynějšího gymnázia v reálce v letech 1923 až 1944 a při tom maloval. On, nejdříve jeho žák a později spolupracovník jako učitel na zdejší městi v této budově se seznámili a ve volném čase se u Bělského učil začátky malování. Byli spolu stále, jako bratři a velmi si rozuměli. Veškerý čas věnovali ve volnu malování. F. Bělský byl žákem V. Hynaise, který byl též v přátelském vztahu s malířem Eubeníčkem. Miroslav Chudý obdivoval Fr. Bělského, protože ten byl postižen tělesně tím, že neustále klepal hlavou a též rukama, takže při malování si musel podepírat ruku druhou, držící štětec. I Mir. Chudý klepal hlavou jsa stár asi 73 let. Prý to zdědil po Fr. Bělském, říkal pobaveně. V bytě má několik Bělského obrazů a i svých.

Dále řekl, že Bělský mu doporučoval nechat učení a dát se na dráhu malíře. Dával mu příklad Eubeníčka, který byl již v té době velký proslavený umělec. Zatím co on jenom stále kantorem. M. Chudý neviděl v tom v té době výhodu a zůstal u učitelování, čímž si ho velmi rozlobil a nechtěl ho ani vidět a tak udržoval písemný styk jen s jeho paní. Tak zůstalo i po odstěhování v roce 1948 do Brna k synovi jménem Vratislav Bělský, který vyučoval na konzervatoři v Brně varhany.

František Bělský maloval do roku 1939. V České Třebové jsem po odchodu od M. Chudého dostal informaci od náhodného chodce, abych se obrátil na vedoucího bývalého v městském muzeu ředitele Mikuleckého v Hřbitovní ulici, že by mi něco třeba řekl. Já neměl čas a tak odejel domů s utkvělou myšlenkou navštívit syna Vratislava Bělského v Brně.

Návštěvy v Brně.

Vlakem do Brna. Před nádražím informace, kde se nalézá konzervatoř u náhodného chodce. Ten mi řekl, že jsou tu dvě, podle informací odejel jsem městským autobusem do první a to byla ona. Janáčková akademie muzických umění. Zde působil syn Fr. Bělského Vratislav a vyučoval na katedře klávesových nástrojů varhany a čembalo. Vrátný mi oznámil, že ho tu viděl. Po hodinovém marném pátrání zde nebyl. Vrátný mi dal adresu na Bělského Vratislava, Dřevařská ulice 18 v Brně.

Tam jsem došel pěšky asi čtyři stanice městského autobusu. Vrat.Bělský byl doma, v krátkém rozhovoru mi podal informac, dal jsem mu fotokopii naší opony, ale on o ní vůbec nevěděl. Na moje přání, jestli existuje nějaký katalog nebo jiný seznam malířových prací odpověděl rovněž záporně. Dal mi informaci, že otec se ve stáří, po smrti matky znovu oženil a to do Kosmonos, kde v roce 1968 zemřel a je pochován v Kosmonosích na pravé straně od vchodu na hřbitově v Kosmonosích, kde má pomník. Při rozhovoru bylo vidět, že o otci mluví s nechutí. Podal mi informaci o stavu v Kosmonosích. Další naděje byly Kosmonosy.

Návštěva v Kosmonosích.

Zašel jsem na hřbitov v Kosmonosích, kde vyhledal hrob s pomníkem. Nápis Rodina Bělských - František Bělský - profesor, akademický malíř umělec. Vše psáno zlatým písmem. Po té jsem zašel k Loretě, kde poblíže bydlil na sklonku svého života Frant.Bělský. Několik občanů ho vůbec neznalo, až jeden mě doporučil na poštu. Zde jsem chytl nit, když mě žena jakási poslala do ulice Tesařské, zvané Na tesárně. Doporučila mě k nějaké paní Pokorné. Cestou na sever od Lorety jsem se informoval je ještě u jednoho náhodného muže a ten mě doporučil panu Volfovi nedaleko odtud. Pan Volf 70 let byl na dvoře a posadili jsme se ke stolu a v přátelském rozhovoru mluvili o Frant.Bělském. Velmi dobře ho znal, měl v sousedství dům, starý /dnes rozbořen a zde postaven nový/. S ním vyseďoval v družné zábavě. Byl to muž velmi pobožný a rovněž i jeho druhá žena. Ona však neměla valnou pověst v okolí, všichni ji považovali za prdlou a toto velmi těžko nesl i syn Fr.Bělského Vratislav v Brně, a proto se zde ukazoval jen velmi poskrovnu. Viděl u něho spoustu obrazů a obrázků. Vymaloval i jeho syny, malého kluka. Zvláště mu utkvěl obraz města Kosmonos, velký formát a rád by věděl, kam se poděl. Podle informace Fr.Bělského si nejvíce cenil menší obraz z prostředí kostelního, který si sám cenil půl milionu korun. Dělal přednášky na pozvání různých spolků zde i v Boleslavi a byl celkem velmi činný. V dalším rozhovoru jsem se zmínil o paní Pokorné, kam jsem byl poslán. On ihned ochotně se mnou došel k ní. 80 letá žena prý všechno ví, všedně zná, se nám v rozhovoru rozpovídala, že znala pana Bělského od mlada. Ženil se v 35 letech. Manželka Marie ro.Šimonová. Měl několik lásek, ale hledal prachatou a tato měla barák, který prodali a stal se základem jejich další existence. Ty jeho lásky jmenovala jmény, jsou nyní mrtvy. Když jí bylo 18 let, fotografoval si ji a další prý potřeboval postavy na oponu, kterou maloval. A tak jí dal do ruky paletu malířskou a s ní ji vyfotografoval a vtělil na oponu. V další fotografii zase měla v ruce žezlo. S tou paletou měla takový zvláštní účes. Další ženy, stojící jako model na foto byla kamarádka Vlasta Kernerová a dva hoši. Namalovaná opona byla pak nějaký čas vystavována v místní sokolovně. Toto vše Řázena Křížková, roz.Pokorná. Dále jsem se ptal, kdo by mi řekl o obrazech, kam se poděly. On na to, že po smrti byly odstěhovány k nějakému Žďárskému pod Loretu, aby je jeho prdlá manželka nezničila a když přijel jeho syn Vratislav, zase si je odvezl a byly prodány. Ještě za života doporučoval pan Volf, aby dal obraz Kosmonosy městu. Ten však odvětil, že by mu za něj nic nedali. Ta prdlá manželka byla už druhá manželka, protože první, rozená Šimonová zemřela v Třebové. On se sem přestěhoval a vzal si k sobě svobodnou Marii roz.Koldovou, to byla ta prdlá. Byla svobodná a rovněž chodila do kostela./Kostelní láska s ní se na stará kolena oženil/. Zde zemřel. Byl vystaven v kostel a pohřben po průvodu do hrobu. Druhá manželka roz.Koldová později odešla do domova důchodců do Vlčího Pole, kde asi přede dvěma léty zemřela. Dům koupil MNV a rozbořil na stavební místa.

Byl jsem odkázán bývalému řediteli školy jménem Pažout u zastávky autobusů. S ním jsem poseďel v obýváku nějaký čas a ten jako osvětový pracovník mi řekl také něco o Bělských.

Mě zajímalo, jestli tu místní kronikář něco nezaznamenal. Řekl, že po sloučení s Mladou Boleslaví vše bylo odvezeno tam i obraz Kosmonos, který maloval František Bělský. Malba se mu moc nelíbila a celkově o tomto malíři mluvil dost pohrdlivě. Obraz nyní shánějí a není k nalezení jakož i další. O naší opoňe nebude nikde nic. Napsal si moji adresu a adresu Vratislava Bělského. Vyprávěl příhodu, jak Osvětová beseda v Kosmonosích uspořádala varhanní koncert v místním kostel. Byl pozván Vratislav Bělský z Erna. Kostel by plný. Místní farář je podvedl a přesto, že mu vyvraceli, aby uděloval přítomným požehnání po provedeném koncertu tak učinil a to vzbudilo velké pohoršení za což byli peskováni.